Stockholms läns landsting
Hälso- och sjukvårdslandstingsråd
Anna Starbrink (L)

INTERPELLATIONSSVAR

2016-05-17 LS 2016-0388

Svar på interpellation 2016:10 av Henrik Vinge (SD) om hälso- och sjukvårdslandstingsrådet Anna Starbrinks påstående att invandringen är ekonomiskt lönsam för Stockholms läns landsting

Henrik Vinge (SD) har ställt följande fråga till mig om invandringen är ekonomiskt lönsam för Stockholms läns landsting:

- Jag vill be hälso- och sjukvårdslandstingsrådet Anna Starbrink redogöra för vilket underlag hon har för sitt påstående att vården i Stockholms läns landsting har gynnats ekonomiskt av invandringen till Sverige.

Som svar vill jag anföra följande:

Jag vill inledningsvis betona att anledningen till att vi tar emot flyktingar och migranter i Sverige inte är ekonomiska. Det ger ett för snävt perspektiv. Det är av humanitära orsaker och av medmänsklighet vi ska erbjuda personer på flykt undan krig ett skydd och en fristad i Sverige.

Interpellanten ber mig som hälso- och sjukvårdslandstingsråd redogöra för underlaget för mitt ställningstagande på min personliga blogg. Citatet från bloggen som lyftas fram i interpellationen lyder: *”Ibland påstås det att vi inte har råd att ta emot flyktingar eller invandrare. Jag skulle vilja säga tvärt om. Vi har inte råd att sluta oss mot omvärlden.”* Det är en formulering som jag står för än idag.

Ur ett historiskt perspektiv har invandringen betytt mycket för Sveriges välstånd. Louis de Geer och valloninvandringen bidrog starkt till utvecklingen av järnindustrin som är ett viktigt fundament i vår välståndsutveckling. Det finns många exempel på invandrare som genom historien lagt grunden för det välstånd som möjliggör vårt välfärdssamhälle, där sjukvården är en central del. Även mer sentida exempel på invandringens välståndsbildande effekter är arbetskraftsinvandringen efter andra världskriget och den svenska industrins snabba expandering. På ett övergripande plan är det inte svårt att konstatera att invandringen har varit och är av stor betydelse för vårt lands starka ekonomiska ställning.

Jag har på min blogg och i andra sammanhang hävdat att utan invandrare stannar välfärden. Det finns tydliga belägg för detta. Jesper Strömbäck har samlat den forskning som finns i en ny bok som heter *Utan invandring stannar Sverige*. Han pekar bland annat på att eftersom de som invandrar ofta är unga bidrar de till att bromsa åldersutvecklingen i befolkningen. Vilket är en av de rik-

tigt stora utmaningarna för framtidens välfärd. Framtidskommissionen visade i sin rapport att i dag är 18,4 procent av befolkningen 65 år eller äldre. År 2060 beräknas andelen äldre ökat till 25,4 procent. Det är en dramatisk förändring som innebär att en allt mindre del av befolkningen är i arbetsför ålder. Här kan en föryngring genom invandring bli ett mycket viktigt tillskott för att vi ska klara att finansiera välfärden på sikt. Utan invandring skulle befolkningen – och inte minst den arbetsföra befolkningen - krympa (SCB) och det kan var och en inse effekterna av för att både klara finansieringen av och bemanningen i välfärden.

Vi behöver invandrare för att klara kompetensförsörjningen i Sverige. 17 procent av alla sysselsatta i vårt är invandrare. Tankeexperimentet att alla dessa skulle försvinna visar att stora delar av samhället skulle sluta fungera. Systemkollapsen vore ett faktum. Några exempel som tydliggör detta än mer:

Andel (%) inom vissa välfärdsyrken 2013:

	Inrikes födda	**Utrikes födda (SCB)**
Buss- och spårvagnsförare	62	38
Läkare	67	33
Vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	76	24
Grundskollärare	91	9

I vårt eget landsting har ungefär 25 procent av alla anställda utländsk bakgrund. Det avser exempelvis läkare, sjuksköterskor och tandläkare. Andelen vårdanställda med utländsk bakgrund varierar mellan olika yrkesgrupper. 40 procent av tandläkarna har invandrarbakgrund, varannan tandhygienist, fyra av tio specialistläkare och var femte psykolog.

Sjukvården är således beroende av medarbetare som har utländsk bakgrund. Utan invandrare skulle vården helt enkelt stanna. Invandrare gör en mycket stor nytta inom vården och frågan är hur det skulle gå med sjukvården utan invandrare. Jag anser därför att invandringen är ekonomisk lönsam för sjukvården och landstinget.

Hur skulle vi kunna bedriva en vettig sjukvård med enbart 60 procent av personalen inom vissa områden? Vilka humanitära och samhällsekonomiska värden skulle gå förlorade om vi skulle bedriva vården på halvfart? Skulle äldre tvingas stå tillbaka? Eller personer i arbetsför ålder? Vad skulle det innebära för socialförsäkringskostnaderna? Vilket samhälle skulle vi få? Vad skulle hända med livslängden och sjuktalen? Vi ser redan idag vad brist på t.ex. sjuksköterskor får konsekvenser för vården.

Den vårdpersonal med invandrarbakgrund som är verksam i Stockholm kommer från olika länder, inte minst från andra EU-länder. Den fria rörligheten för människor inom EU att söka arbete i ett annat EU-land är en viktig grundprincip vid bildandet av unionen. Därför är också den fria rörligheten viktig för svensk sjukvård.

Arbetsförmedlingen bedömer i en långtidsprognos att cirka 1,6 miljoner människor lämnar yrkeslivet av åldersskäl perioden 2010–2025. Samtidigt beräknas antalet inrikes födda i arbetsför ålder minska med 70 000 fram till 2021. Inom vissa yrken beräknas över hälften av de anställda lämna av åldersskäl, det gäller bland annat viktiga vårdyrken som distriktssjuksköterskor, tandsköterskor, barnsjuksköterskor och tandläkare. Invandrad arbetskraft måste mot den bakgrunden ses som ett mycket välkommet tillskott. Studier visar att utbildningskostnaden för en svenskutbildad akademiker är cirka 8 gånger högre än kostanden för att validera och komplettera en invandrad akademikers utbildning, vilket självklart är en stor fördel för Sverige.

Mycket tyder på att behovet av vård kommer att öka kraftigt för personer över 65 år fram till år 2040 i takt med att fyrtiotalisterna åldras och behöver mer vård. Kostnaderna kommer då att öka inom vården. Babyboomen på 1990-talet innebär att vi kommer att få många fler äldre att ta hand om på 2070- och 2080-talen. Enligt min bedömning kommer vi inte att klara detta utan vårdpersonal med invandrarbakgrund. Därför har vi inte råd att vara utan vårdpersonal från andra länder.

Sveriges välstånd i framtiden hänger på att vi kan hävda oss i den globala konkurrensen och då är internationell kompetens en viktig resurs. Utmaningen ligger i den bristande integrationen. Förvärvsfrekvensen är högre bland dem som är födda i Sverige än bland invandrare. Det är i sig inte konstigt då det tar en tid innan man fått uppehållstillstånd, etablerat sig, lärt sig språket och så vidare. Tillskillnad från arbetskraftsinvandrarna har inte de människor som söker asyl efter att de flytt från exempelvis Syrien något arbete som väntar på dem i Sverige. Men även med hänsyn taget till detta finns det anledning att uppmärksamma den längre sysselsättningsgraden. Även om många som kommer hit har gedigna utbildningar och relevant yrkeserfarenhet är det också en stor grupp som saknar detta. För dem gör trösklarna in på arbetsmarknaden det extra svårt. Sverige har betydligt färre arbeten för dem som saknar yrkesutbildning. Här arbetar 5 procent i sådana yrken, vilket kan jämföras med 9 procent i EU.

Att skapa snabbare vägar in på arbetsmarknaden genom kortare handläggningstider i asylprocessen. Snabba upp valideringsinsatserna och minska trösklarna in på arbetsmarknaden måste ses som centrala uppgifter för att integrationen ska förbättras. Att det tar runt fyra år för en invandrad läkare från ett land utanför EU (som Riksrevisionen visat) att få svensk legitimation är slöseri. En annan utmaning är hur vi som nation ska kunna attrahera högkvalificerad arbetskraft när den internationella konkurrensen är stenhård.

Studier av invandringens konsekvenser för samhällsekonomin har också gjorts som både visar stora vinster och kostnader. Det beror bland annat på vilket tidsperspektiv man väljer. Det beror också på om man ser till de offentliga finanserna eller samhällsekonomin i sin helhet. ”Det finns inga starka fiskala argument för eller emot storskalig invandring”, säger ekonomiprofessorn Robert Rowthorn. Påverkan förefaller för liten på de offentliga finanserna för att det ska vara ett argument i någon riktning. Självklart kostar det kortsiktigt att ta emot ett stort antal flyktingar. Frågan om hur det påverkar samhällsekonomin total hänger ihop – åter igen - med hur väl vi klarar integrationsuppdraget.

Interpellantens fråga rör invandringens påverkan på landstinget. Med tanke på den stora utmaningen i kompetensförsörjning borde det vara bortom varje tvivel att invandringen är en viktig förutsättning för att landstinget ska klara sitt välfärdsuppdrag.

Min grundläggande utgångspunkt är dock inte de ekonomiska effekterna av invandring. Min utgångspunkt är att varje människa är en resurs, inte ett problem att lösa. Varje individ är värdefull och ska ha möjlighet att leva och utvecklas. Det är också ett ansvar för varje anständigt samhälle att sträcka ut en hand till människor som av krig och förföljelse tvingats på flykt. Det finns dock ingen anledning att inte se frågans helhet eller förneka de utmaningar som samhället ställs inför när det under kort tid söker sig många människor till vårt land. Integrationen har många aspekter; jobb och egen försörjning, bostäder och respekten för varandra. Det är utmaningar som måste mötas med politisk kraft och en tydlig markering av de liberala och demokratiska värderingar som präglar många människor i vårt land och som också har stark dragningskraft på människor som söker sig bort från ofrihet och krig mot en framtid i frihet.

Därmed anser jag interpellationen besvarad.

Anna Starbrink